

**. ӨРХ, ХҮН АМ, НИЙГМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД
POPULATION , SOCIAL AND FAMILY**

1.1. Өрх, хүн ам: 2012 оны эцсээр манай аймаг 4573 өрхтэй болж өмнөх оноос 54 өрхөөр буюу 1.2 хувиар нэмэгдсэн байна.

Аймгийн хэмжээнд 15240 хүн тоологдсон нь өмнөх оноос 184 хүнээр буюу 1.2 хувиар өслөө. Нийт хүн амын 31.1 хувийг 0-15 насны хүүхэд, 63.6 хувийг хөдөлмөрийн насны буюу 16-59 насны хүмүүс, 5.3 хувийг өндөр настнууд буюу 60 ба түүнээс насны хүмүүс эзэлж байна.

Тайлант онд 535 хүн шилжин ирж, 517 хүн шилжиж явсан байна. Насны бүлгээр нь авч үзвэл 20-29 насны иргэдийн шилжилт хөдөлгөөн зонхилж байна.

Хүн амын ердийн хөдөлгөөний мэдээгээр энэ онд 449 хүүхэд эхээс мэндэлсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 15.4 хувиар, 109 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеэс 13.5 хувиар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байлаа.

Бүртгүүлсэн гэр бүл 62 бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 26.5 хувиар, цуцалсан гэр бүл 22 бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 10 хувиар тус тус нэмэгдэж, 8 хүүхэд үрчлэгдсэний 5 нь эмэгтэй, нийт хүүхдийн 3 нь 3 хүртэлх насны, 3 нь 3-6 насны, 2 нь 10, түүнээс дээш насны хүүхдүүд байна.

Хүн амын тоог сумдаар мэдээлбэл:

Сумд		2011	2012	Өсөлт Бууралт	Хувь
Баянтал	Бүгд	931	961	30	103.2
	Эрэгтэй	471	489	18	103.8
	Эмэгтэй	460	472	12	102.6
Сүмбэр	Бүгд	11102	11279	177	101.6
	Эрэгтэй	5454	5557	103	101.9
	Эмэгтэй	5648	5722	74	101.3
Шивээ- говь	Бүгд	3023	3000	-23	99.2
	Эрэгтэй	1543	1530	-13	99.1
	Эмэгтэй	1480	1470	-10	99.3
Дүн	Бүгд	15056	15240	184	101.2
	Эрэгтэй	7468	7576	108	101.4
	Эмэгтэй	7588	7664	76	101.0

**2012 оны жилийн эцсийн суурин хүн амын тоог
насны бүлэглэлээр үзүүлбэл:**

Насны бүтэц	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
0-4.	1833	942	891
5-9.	1362	709	653
10-14.	1277	666	611
15-19	1423	715	708
20-24	1659	838	821
25-29	1508	773	735
30-34	1248	612	636
35-39	1129	543	586
40-44	1021	500	521
45-49	888	424	464
50-54	666	328	338
55-59	417	198	219
60-64	254	106	148
65-69	189	82	107
70-74	156	66	90
75-79	117	35	82
80-84	57	28	29
85-89	25	7	18
90-94	9	4	5
95-99	1	-	1
100+	1	-	1

Насны бүлэглэлээс харахад 70 ба түүнээс дээш настан 366, 80 ба түүнээс дээш настан 93, 90 ба түүнээс дээш настан 11, 100 ба түүнээс дээш настан 1 байна. Аймгийн хамгийн өндөр настан нь Сүмбэр сумын 2 дугаар багийн нутаг дэвсгэрт амьдарч байна.

Өрхийн тоог сумдаар үзүүлбэл:

Сумд	2011	2012	Өсөлт бууралт	Хувь
Баянтал	316	335	19	106.0
Сүмбэр	3244	3271	27	100.8
Шивээговь	959	967	8	101.0
Дүн	4519	4573	54	101.2

Нийт өрхийг байршлаар нь авч үзвэл:

Аймгийн төвд 2737 өрх буюу нийт өрхийн 59.9 хувь

Сумын төвд 797 өрх буюу нийт өрхийн 17.4 хувь

Хөдөө багт 1039 өрх буюу нийт өрхийн 22.7 хувь

1.2. Аймгийн хэмжээнд 297 ажлын байр бий болсон ба эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар ангилбал:

-Хөдөө аж ахуй	-4
-Уул уурхай олборлох үйлдвэрлэл	-47
-Боловсруулах үйлдвэр	-38
-Цахилгаан дулааны үйлдвэрлэл, усан хангамж	-10
-Усны хангамж, бохир ус зайлуулах систем	-12
-Барилга	-10
-Бөөний болон жижиглэн худалдаа, гэр ахуйн барааны засвар	-19
-Зочид буудал зоогийн газар	-10
-Тээвэр агуулахын аж ахуй	-11
-Мэдээлэл, холбоо	-7
-Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	-18
-Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах	-1
-Боловсрол	-25
-Хүний эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн үйлчилгээ	-11
-Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	-51
-Бусад	-23 тус

тус бий болсон байна.

1.3. Жилийн эцсийн байдлаар аймгийн хэмжээгээр бүтэн өнчин хүүхэд 24 байгаагийн 11 нь эмэгтэй. Хагас өнчин 170 хүүхэд байдгаас 0-6 настай 27, 7-9 настай 21, 10-15 настай 82, 16-18 настай хүүхэд 40 байна. Хагас өнчин хүүхдийн 69 нь буюу 40.6 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байна. Өмнөх оны мөн үеэс бүтэн өнчин хүүхэд 71.4 хувиар өсч, хагас өнчин хүүхэд 3.4 хувиар буурсан байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд 512 бүртгэгдсэнээс төрөлхийн хөгжлийн бэрхшээлтэй 156, бүгдээс эмэгтэй 242 бүртгэгдсэн нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд өмнөх оноос 3.9 хувиар өссөн мэдээтэй байна. Нийт хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдээс 0-15 насны хүүхэд 33, хөдөлмөрийн насны 423, өндөр настан 56 байна.

2011 онд тэтгэвэр тэтгэмж тогтоогдоогүй 2 өндөр настан байсан бол энэ онд 3 болж өссөн бөгөөд энэхүү өндөр настангууд нь Сүмбэр суманд амьдарч байна.

16 хүртэлх насны 4 ба түүнээс дээш хүүхэдтэй өрх 98, 8 ба түүнээс дээш хүүхэдтэй өрх 40, Өндөр настай ганц бие өрхийн тоо 158 бүртгэгдсэн.

Аймгийн хэмжээнд өрх толгойлсон эмэгтэй 586 амьдарч байгаа нь өмнөх оноос 10.1 хувиар буурчээ .

Үүний: 369 нь буюу 63.0 хувь нь 3 хүртэл хүүхэдтэй

203 нь буюу 34.6 хувь нь 3-5 хүүхэдтэй

14 нь буюу 2.4 хувь нь 6-аас дээш хүүхэдтэй хүмүүс байлаа.

1.4. Хүн амын амьжиргааны доод түвшнээс доогуур орлоготой өрхийн зарим үзүүлэлтүүдийг тайлант оны байдлаар авч үзвэл (Тайлант онд АДТүвшин Төвийн бүсэд 117500 төгрөг байлаа.)

Ядуу өрх 469, өрхийн гишүүд 1940 байгаа нь нийт өрхийн 10.2 хувийг, нийт хүн амын 12.7 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд энэ нь өмнөх оны мөн үеэс буурсан үзүүлэлттэй байна.

Нийт ядуу өрхөөс нэн ядуу өрх 206, Өрхийн гишүүд нь 866 байгаа нь нийт ядуу өрхийн 43.9 хувийг, ядуу

өрхийн гишүүдийн 44.6 хувийг эзэлж байгааг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 7.7хувиар буурсан байна.

Ядуу өрхийн гишүүдийн 24.9 хувь нь боловсролгүй, 19.6 хувь нь ЕБС-д суралцагсад байна. Энэ онд орон гэргүй ядуу өрх 33 бүртгэгдсэний 60.6 хувь нь нэн ядуу өрх байлаа. Аймгийн хэмжээгээр ядуу өрхүүдэд 8.3 сая.төгрөгийн мөнгөн, 14.3 сая төгрөгийн бусад тусламжийг олгосон байна.

1.5. Аймгийн халамжийн сан 2012 онд:

Халамжийн тэтгэвэрт 311 хүнд 306.0 сая. төг

Нөхцөлт мөнгөн тэтгэмжид 161 хүнд 75.3 сая. төг

Нөхцөлт мөнгөн тусламжид 126 хүнд 14.2 сая.төг

Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамж үйлчилгээ 40 хүнд 5.2 сая.төг

Хүний хөгжил сангийн хишиг хувь олголт 14181 хүнд 1884.5 сая.төг

Жирэмсэн амаржсаны тэтгэмж 593 хүнд 169.0 сая. төг

Алдар цолтой ахмад настны тэтгэмж 11 хүнд 19.1 сая.төг

Алдарт эхийн одонтой эхчүүдийн тусламж 1093 хүнд 157.7 сая.төг

Ахмад настны хөнгөлт 829 хүнд 35.2 сая.төг

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөнгөлөлт 68 хүнд 27.0 сая төг

Бусад сангаас 21 хүнд 3.2 сая төгрөг нийт 17434 иргэнд 2694.1

сая төгрөгийг зарцуулсан байна.

2. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ AGRICULTURE

2.1. Малын тоо: Аймгийн хэмжээгээр 2012 оны эцэст 226.1 мянган мал тоологдсон нь өмнөх оны мөн үеэс 19.2 хувиар өссөн үзүүлэлт гарлаа.

Тэмээ	628	толгой			
Адуу	9586	толгой			
Үхэр	5606	толгой			
Хонь	99406	толгой			
Ямаа	110876	толгойгоор	тус	тус	

тоологдлоо.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал:

Тэмээ	5.2	хувиар		
Адуу	11.7	хувиар		
Үхэр	29.3	хувиар		
Хонь	25.8	хувиар		
Ямаа	14.2	хувиар	тус	тус өссөн байна.

Нийт малын дүнд тэмээ 0.3 хувь, адуу 2.9 хувь, үхэр 2.5 хувь, хонь 43.9 хувь, ямаа 49.0 хувийг эзэлж байна.

2.2. Малын тоо сумдаар:

	Баянтал	Сүмбэр	Шивээ-ГОВЬ	ДҮН
Тэмээ	152	408	68	628
Адуу	2016	6693	877	9586
Үхэр	792	4092	722	5606
Хонь	15655	71979	11772	99406
Ямаа	15028	82647	13201	110876
Бүгд	33643	165819	26320	226102

Аймгийн хэмжээнд 528 малчин өрхийн 1880 ам бүлийн гишүүд тоологдсон ба нийт малчид 931, үүнээс

эмэгтэй малчид 422 буюу нийт малчдын 45.3 хувийг эзэлж байна

Нийт малчдыг насны бүлгээр нь авч үзвэл :

15-34 нас -303 малчин буюу 32.5 хувь

35-59 нас – 499 малчин буюу 53.6 хувь

60 аас дээш насны – 129 малчин буюу 13.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

Малын тоо (толгойгоор)

	2011	2012	Хувь	Зөрүү
БҮХ МАЛ				
Толгойн тоогоор	189651	226102	119.2	36451
Тэмээ	597	628	105.2	31
Адуу	8580	9586	111.7	1006
Үхэр	4333	5606	129.4	1273
Хонь	79022	99406	125.8	20384
Ямаа	97119	110876	114.2	13757

2. 3. Малын төллөлт, төл бойжилт:

2012 онд аймгийн хэмжээгээр нийт 77.1 мянган төл бойжуулж авсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 9.8 мянган төлөөр буюу 14.6 хувиар илүү бойжилттой байна.

Бойжсон төлийг төрлөөр нь авч үзвэл:

	2011	2012	Зөрүү	Хувь
Ботго	112	133	21	118.6
Унага	2013	2205	192	109.5
Тугал	1442	1882	440	130.5
Хурга	29740	35434	5694	119.1
Ишиг	34213	37420	3207	109.4
Бүгд	67250	77074	9824	114.6

Төл бойжилт: /толгойгоор/

		2011	2012
Гарсан төл	Бүгд	67654	78516
	Ботго	120	139
	Унага	2049	2259
	Тугал	1456	1915
	Хурга	29619	35983
	Ишиг	34410	38220
Хорогдсон төл	Бүгд	404	1442
	Ботго	8	6
	Унага	36	54
	Тугал	14	33
	Хурга	149	549
	Ишиг	197	800
Бойжсон төл	Бүгд	67250	77074
	Ботго	112	133
	Унага	2013	2205
	Тугал	1442	1882
	Хурга	29740	35434
	Ишиг	34213	37420
Төл бойжилтийн хувь	Бүгд	99.4	98.2
	Ботго	93.3	95.7
	Унага	98.2	97.6
	Тугал	99.0	98.3
	Хурга	100.4	98.5
	Ишиг	99.4	98.1

Хорогдсон төлийг өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулж үзвэл 28.0 дахин өссөн ба нийт хорогдсон төлийн 51.7 хувийг ишиг, хурга эзэлж байна.

2.4. Том малын хорогдол: 2011 оны жилийн эцсийн байдлаар 314 том мал зүй бусаар хорогдсон нь өмнөх оны том малын хорогдлоос 47.8 дахин буурсан байна.

Малын зүй бус хорогдол /толгой/

Он	Бүгд	Үүнээс:				
		Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
2005	311	-	7	8	137	159
2006	1020	3	61	66	471	419
2007	79	2	16	12	34	15
2008	6824	23	715	219	2389	3478
2009	7367	1	376	238	2730	4022
2010	15316	6	265	171	5993	8881
2011	314	8	15	8	171	112
2012	853	5	21	19	335	473

Малын зүй бус хорогдлыг сумдаар үзүүлбэл:

Сумд	Хорогдсон том мал		Оны эхний малд эзлэх хувь	
	2011	2012	2011	2012
Баянтал	15	69	0.1	0.3
Сүмбэр	271	753	0.2	0.5
Шивээговь	28	31	0.1	0.1
Дүн	314	853	0.2	0.4

2.5. Оны эцэст 101.2 мянган хээлтэгч мал байгаа нь өнгөрсөн оны хээлтэгч малаас 17.5 хувиар буюу 15.1 мянган толгойгоор өсчээ.

Хээлтэгч малыг өмнөх онтой харьцуулбал: /толгой/

Сумд	2011	2012	Зөрүү	Хувь
Баянтал	11139	14727	3588	132.2
Сүмбэр	65029	75130	10101	115.5
Шивээговь	9932	11319	1387	113.9
Дүн	86100	101176	15076	117.5

2.6. Аймгийн дүнгээр цэвэр үүлдэр, эрлийз, нутгийн шилмэл омгийн 5.1 мянган толгой мал тоологдсон бөгөөд

цэвэр үүлдэр, эрлийз, нутгийн шилмэл омгийн малыг төрлөөр нь ангилбал:

- Тэмээ 11 буюу 0.2 хувь
- Адуу 109 буюу 2.1 хувь
- Үхэр 138 буюу 2.7 хувь
- Хонь 2944 буюу 58.0 хувь
- Ямаа 1873 буюу 36.9 хувь

2.7. 2012 онд малтай өрх 746 бүртгэгдсэн бөгөөд энэ онд манай аймгаас 26 мянгат малчин төрлөө. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 63.8 хувиар нэмэгдсэн байна.

Үүнд:

Сүмбэр сумын мянгат малчин	23
Баянтал сумын мянгат малчин	9
Шивээговь сумын мянгат малчин	4

Мянгат малчдаас хамгийн их малтай нь Сүмбэр сумын 4 дүгээр багийн иргэн Д.Эрдэнэ-Очир /2460 толгой мал/, хамгийн их тэмээтэй нь Сүмбэр сумын 6 дугаар багийн иргэн Б.Болдбаатар, хамгийн их адуутай нь Баянтал сумын 2 дугаар багийн иргэн Л.Батнасан, хамгийн их үхэртэй нь Сүмбэр сумын 2 дугаар багийн иргэн М.Батсайхан, хамгийн их хоньтой нь Сүмбэр сумын 4 дугаар багийн иргэн Ц.Гурвантамир хамгийн их ямаатай нь Сүмбэр сумын 4 дүгээр багийн иргэн Д.Эрдэнэ-Очир нар байлаа.

2.8. Аймгийн хэмжээгээр 3.9 га талбайгаас 29.1 тн төмс, 4.2 га талбайгаас 21.9 тн хүнсний ногоо, 6.7 га талбайгаас 11.7 тонн тэжээлийн ургамал хурааж авсан нь өмнөх оны мөн үеэс тариалсан талбайн хэмжээ буурч, га-с авах хураасан ургац өссөн үзүүлэлт гарлаа. Мөн 1436.2 тн өвс, 103.5 х тн гар тэжээл бэлтгэсэн байна.

2.9. ХАА-н тэжээвэр амьтдын тооллогын дүнгээс үзэхэд аймгийн дүнгээр гахай, шувуу, туулай 1379 тоологдлоо.

Нийт 168 гахай үүнээс:

үндсэн эх 77
хээлтүүлэгч 36
бусад 55

Нийт 1211 шувуу үүнээс:

үндсэн эх 1069
хээлтүүлэгч 47
бусад 95

Өмнөх оны мөн үеэс гахай, шувууны тоо нэмэгдэгдсэн байна.

3. АЖ ҮЙЛДВЭР INDUSTRY

3.1 . Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн мэдээг ШОНУ, Ус-Ду, Тохижилт-Сүмбэр, Талын илч, Илчлэг-шивээ, Илчит сансар зэрэг томоохон аж ахуйн нэгж байгууллагуудаас авдаг билээ. Эдгээр аж ахуйн нэгж байгууллага нь 2012 оны жилийн эцсийн байдлаар 27627.9 сая төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 26925.7 сая төгрөгийн бүтээгдэхүүн борлуулжээ.

Үүнээс: Шивээ-Овоо Хувьцаат Компани 1751.8 мянган тонн нүүрс гаргаж, 25879.2 сая төгрөгийн нүүрс борлуулсан байна.

ШОНУ	Хэмжих нэгж	2012
Нүүрс борлуулалт /биет хэмжээ/	мян.тн	1723.4
Нүүрс олборлолт /биет хэмжээ/	мян.тн	1751.8
Бүтээгдэхүүн борлуулалт	сая.төг	25879.2
Нийт бүтээгдэхүүн	сая.төг	26581.3

Дээрх үзүүлэлтийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал:

Нүүрс борлуулалт 145.4 мян.тн-оор

Нүүрс олборлолт 165.5 мян.тн-оор тус тус өссөн байна.

Тус уурхайн нүүрс борлуулалтын үнэ 17116 /НӨАТ тооцогдсон/ төгрөг болсон байна.

3.2 Дэд бүтэц

Төвийн бүсийн цахилгаан дамжуулах станц ТӨХК-ий Чойр дахь салбар 110 кВ ба түүнээс дээш өндөр хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах, хэрэглэгчдийг найдвартай тасралтгүй эрчим хүчээр хангах ажлыг эрхэлж байна.

Аймгийн хэмжээний төв суурин газруудад халаалт, халуун хүйтэн ус үйлдвэрлэх, бохир татан зайлуулах чиглэлээр Ус Ду, Талын Илч, Илчлэг Шивээ ОНӨҮГ, Илчит сансар ОНӨҮГ-ууд үйл ажиллагаа явуулж байна. 2012 онд ус дулааны байгууллагууд нь нийт 71300 м³ хэрэглээний халуун ус үйлдвэрлэн, 92400 м³ цэвэр ус түгээж, 44100 м³ бохир татан зайлуулсан байна.

4. ТЭЭВЭР, ХОЛБОО, ГАЗАР TRANSPORT , COMMUNICATION AND LAND

4.1 Мөн аймгийн төв доторхи нийтийн тээвэрт “Говийн зууч” ХХК Айсо маркийн автобусаар, аймаг доторхи такси үйлчилгээнд “Сансарын хүлэг”, “Бодьзам” ХХК-ууд таксигаар 24 цагийн туршид тээврийн үйлчилгээгээ үзүүлж хэвшлээ.

Тээвэр, авто замын газрын мэдээг харуулбал:

/өссөн дүнгээр/

	Хэмжих нэгж	2012
Зорчигч эргэлт	мян.хүн.км	2332.6
Тээсэн зорчигч	мян.хүн	10.6

Тээврийн орлого	мян.төг	8624.9
Ажиллагчдын тоо	хүн	7

4.2 Холбооны газар, Мэдээлэл холбооны сүлжээ компани, Төмөр замын дохиолол холбооны анги, Шуудан үйлчилгээний газар, үүрэн телефоны Мобиком, Скайтел, Юнител, Жи Мобайл корпорациуд манай аймагт үйл ажиллагаагаа тогтмол явуулдаг .

Мэдээлэл холбооны сүлжээ компани нь холбооны шилэн кабель, мэдээлэл, КаТВ, интернет, АТС-ын суурин утасны дамжуулах сүлжээний ажлыг эрхэлж байна.

Шуудан үйлчилгээний газар нь айл өрх, албан байгууллагуудад бичиг захидал, илгээмж хүргэх зэрэг үйлчилгээ үзүүлж байна.

Аймгийн Холбооны газрын мэдээгээр холбоо ашиглалтын орлого 169.4 сая төгрөг болсон ба үүнээс: Хүн амаас орох орлого 61.5 сая төгрөгт хүрсэн байна. 2012 онд 1040 цахилгаан мэдээ дамжуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс буурсан байна. Аймгийн хэмжээгээр КТВ суваг 1300 байна. Телефон цэгийн тоо 395, үүнээс айл өрхөд 230 цэг ашиглагдаж байна.

4.3 Газрын харилцаа, Барилга хот байгуулалтын газрын мэдээгээр манай аймгийн нийт газар нутгийн хэмжээ 554.2 мян.га байдаг бөгөөд нийт талбайн:

68.0 хувийг Сүмбэр сум

16.5 хувийг Баянтал сум

15.5 хувийг Шивээговь сум эзэлж байна.

Нийт газрын :

95.2 хувийг Хөдөө аж ахуйн газар

3.6 хувийг хот, тосгон, суурин газар

0.8 хувийг Зам шугам сүлжээний газар

0.3 Усан сангийн газар

0.1 хувийг Улсын тусгай хэрэгцээний газар тус тус эзэлдэг .

Тайлант жилд : Нийт газрын 1.1 хувьд хохирол учирсан ба хохирол учирсан газрын 29.9 хувьд хамгаалах арга хэмжээ авчээ.

Газрын төлбөр төлөлт, ноогдуулалтанд 79.7 сая төгрөгийн төлбөр төлөгдсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 86.2 хувиар өссөн үзүүлэлт гарлаа.

2012 оны жилийн эцсийн байдлаар 4641 иргэнд 639.2 га газрыг гэр бүлийн хэрэгцээнд нэг удаа үнэгүй өмчлүүлсэн байна.

5. АЖ АХУЙН НЭГЖ БАЙГУУЛЛАГА ORGANIZATION

Аймгийн татварын хэлтсийн бүртгэлээр 2012 онд 296 байгууллага үйл ажиллагаа явуулсан байна.

Дээрх аж ахуйн нэгж байгууллагыг хариуцлагын хэлбэрээр нь авч үзвэл:

▪ ХК	2
▪ ХХК	117
▪ ББН	5
▪ ЗБН	9
▪ Хоршоо	10
▪ Хадгаламж зээлийн хоршоо	1
▪ ОНӨҮГ	5
▪ Салбар байгууллага	50
▪ Төлөөлөгчийн газар	2
▪ Төсөвт байгууллага	49
▪ Шашны байгууллага	4
▪ Сан	3
▪ Олон нийтийн байгууллага	14
▪ Төрийн бус байгууллага	25

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал аж ахуй нэгж байгууллага 14.3 хувиар нэмэгдсэн байна.

6. ТӨСӨВ BUDGET

2012 онд төвлөрсөн төсвийн орлого 5079.5 сая төгрөг, зарлага санхүүжилт 15638.8 сая төгрөг болов.

Аймгийн төсвийн орлого, зарлага

сая.төг

	2011	2012
Төсвийн		
Орлого	3310.0	5079.5
Зарлага	10659.2	15638.8
Орлого зарлагын зөрүү /+, -/	-7349.2	-10559.3

6.1. 2012 онд төвлөрсөн төсвийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлт 113.5 хувьтай байна.

Төсвийн орлого

сая.төг

	2012 он	
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
Төвлөрсөн төсвийн орлого	4475.8	5079.5
Орон нутгийн орлого	3685.2	4217.6
Үүнээс: Татварын орлого	2373.7	2723.8
Татварын бус орлого	249.2	431.7
Хөрөнгийн орлого	236.7	236.5
Тусламжийн орлого	825.6	825.6

6.2 . Төсвийн зарлага, санхүүжилт

сая.төг

	2012 он	
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
Нийт зарлага	14598.6	15638.8
Цалин хөлс	7384.9	7387.5
Шимтгэл	730.9	719.9
Бараа үйлчилгээний бусад	4148.3	4939.9
Татаас ба шилжүүлэг	925.6	1259.0
Хөрөнгийн зардал	1408.9	1332.5

Нийт зарлага санхүүжилтэд 14598.6 сая төгрөг төлөвлөснөөс 15638.8 сая төгрөгийг зарлага санхүүжилтэд зарцуулсан байна.

Төсөвт байгууллагын өглөг, авлагын мэдээгээр:

- авлагын үлдэгдэл 6.9 сая төгрөг
- өглөгийн үлдэгдэл 8.7 сая төгрөг

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал авлага 6.2 хувиар өсч, өглөг 1.1 хувиар буурсан үзүүлэлт гарчээ.

6.3 Банк санхүү, даатгал

Банк санхүү

Говьсүмбэр аймагт ХААН, ХАС, Хадгаламж банкуудын салбар үйл ажиллагаа явуулдаг бөгөөд тайлант онд банкуудын явуулсан үйл ажиллагааг танилцуулъя.

Банкуудын эдийн засгийн үзүүлэлтүүдийг нэгтгэлээр үзүүлбэл:

/өссөн дүнгээр/

Д/д	Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	ДҮН
1	Салбар, үйлчилгээний цэгийн тоо	тоо	12
2	Цахим банкны үйлчилгээний хэрэглэгчид	хүн	20871
3	Нийт ажиллагсад	хүн	70
4	Үүнээс : Зээлийн эдийн засагч	хүн	15
5	Хадгаламж эзэмшигчдийн тоо	хүн	9934
6	Хадгаламжийн хэмжээ	сая.төг	5431.6
7	Хадгаламжийн дундаж хүү /сарын/	хувь	0.9
8	Хадгаламжийн бүтээгдэхүүний тоо	тоо	31
9	Зээлийн бүтээгдэхүүний тоо	тоо	39
10	Зээлийн дундаж хүү	хувь	1.7
11	Зээл авсан: ААНБ	тоо	13
12	Иргэд	хүн	5723
13	Үүнээс : Малчид	хүн	164
14	Зээл олголтын хэмжээ: ААНБ	сая.төг	371.8
15	Иргэд	сая.төг	20844.8
16	Үүнээс : Малчид	сая.төг	934.3
17	Зээлийн эргэн төлөлт	хувь	99.7
18	Харилцахын тоо	тоо	39386
19	Харилцахын дүн	сая.төг	3587.5
20	Карт эзэмшигчдийн тоо	хүн	19713
21	Карт эзэмшигчдэд олгодог хүүгийн хэлбэр	хувь	3.4
22	АТМ-ын тоо	тоо	6

Дээрх үзүүлэлтээс харахад нийт зээл авсан иргэдийн 2.9 хувийг, зээлийн нийт хэмжээний 4.5 хувийг малчдад олгосон зээл эзэлж байна.

Даатгал

Говьсүмбэр аймаг дахь Монгол даатгал ХХК-ны салбар нь ард иргэдийн болон үйлдвэр аж ахуйн нэгж байгууллагын эд хөрөнгө, иргэдийн амь нас , эрүүл мэнд зэрэг 12 төрлийн даатгалын бүтээгдэхүүнээр үйлчилгээ үзүүлдэг байна

Даатгалын бүтээгдэхүүний төрлийг хүснэгтээр харуулбал:
/сая.төг өссөн дүнгээр /

дд	Даатгалын бүтээгдэхүүний төрөл	2011 онд		2012 онд	
		Орлого	Олгосон нөхөн төлбөр	Орлого	Олгосон нөхөн төлбөр
1	Тээврийн хэрэгслийн даатгал	61.8	57.5	63.09	14.8
2	Жолоочийн харицлагын даатгал	13.9	3.5	40.5	3.9
3	Эд хөрөнгийн даатгал	9.5	0.9	19.5	1.005
4	Хөдөлмөрийн чадвар түр алдалтын даатгал	10.6	7.9	14.6	10.7
5	Гэнэтийн ослын даатгал	19.6	2.8	6.9	3.2
6	Хүүхдийн гэнэтийн ослын даатгал	2.2	1.4	0.9	0.1
7	Хурдан морь унаач хүүхдийн даатгал	-	-		
8	Мэргэжлийн хариуцлагын даатгал	0.7	-	0.4	0.2
9	Гэр хашаа байшингийн даатгал	1.7	0.0	0.3	0.1
10	Барьцаа хөрөнгийн даатгал	-	-		
11	Иргэний цалингийн зээлийн даатгал	-	-		
12	Ачаа тээвэрлэгчийн даатгал			4.7	

2012 онд даатгалын бүтээгдэхүүний орлого 150.9 сая төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 20.5 хувиар өсч, олгосон нөхөн төлбөр 46.1 сая төгрөг буюу өнгөрсөн оны мөн үеэс 46.1 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

7. ГЭМТ ХЭРЭГ GRIME

7.1 2011 онд аймгийн хэмжээнд 160 гэмт хэрэг гарсан нь өмнөх оны мөн үеэс 34.5 хувиар өссөн байна. Гэмт хэргээс учирсан хохирлын хэмжээ 138.7 сая төгрөгт хүрч нь өмнөх оны мөн үеэс 7.3 хувиар буурчээ.

Аймгийн хэмжээнд гарсан гэмт хэрэг

дд		2011 он	2012 он
1	Гарсан гэмт хэрэг: Бүгд	119	160
2	Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг	2	78
3	Өмчлөх эрхийн эсрэг	30	40
4	Бусад	87	42
5	Гэмт хэрэг үйлдэгчид: Бүгд	123	162
6	Эрүүлжүүлэгдсэн хүн	1180	985
7	Баривчлагдсан хүн	83	122
8	Гэмт хэргээс учирсан хохирол	149.7	138.7
9	/сая.төг/ Нөхөн төлүүлсэн хохирол /сая.төгрөг/	101.2	47.4

Жилийн эцсийн байдлаар өмнөх оны мөн үеэс эрүүлжүүлэгдсэн хүний тоо 195 хүнээр буюу 16.5 хувиар буурч, баривчлагдсан хүний тоо 39 хүнээр буюу 46.9 хувиар өссөн үзүүлэлт гарсан байна.

8. БОЛОВСРОЛ EDUCATION

8.1 2012-2013 оны хичээлийн жилийн байдлаар аймгийн хэмжээнд 7 цэцэрлэгт 1224 хүүхэд хамрагдан хүмүүжиж байна.

Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагад 37 бүлэг ажиллаж байгаагаас цэцэрлэгийн сургалтын яслийн бүлэг 3, бага бүлэг 7, дунд бүлэг 6, ахлах бүлэг 6, бэлтгэл бүлэг 6, холимог бүлэг 1, хувилбарт сургалтын ээлжийн бүлэг 3, нүүдлийн бүлэг 5 ажиллаж байна.

8.2 2012-2013 оны хичээлийн жилд Ерөнхий боловсролын 5 сургууль хичээллэж түүнд 2967 хүүхэд суралцаж байгаагаас бага боловсрол олгоход 1426 суралцагч, суурь боловсрол олгоход 953 суралцагч, бүрэн дунд боловсрол олгоход 588 суралцагч сурч байна./Өдрөөр суралцагчид/

ЕБС-д бүтэн өнчин 13, хөгжлийн бэрхшээлтэй 2 сурагч байна.

ЕБС-д 171 үндсэн багш ажиллаж байгаа ба нэг багшид ногдох суралцагчийн тоо 17 байна. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал: Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж буй хүүхдийн тоо 8.5 хувиар, Ерөнхий боловсролын сургуульд суралцагчдын тоо 1.6 хувиар, нэг багшид ногдох суралцагч 0.3 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

9. ЭРҮҮЛ МЭНД ,ЭМ ТАРИА HEALTH AND MEDICINE

9.1 Аймгийн хэмжээний эрүүл мэндийн үзүүлэлтийг жилийн эцсийн байдлаар Эрүүл мэндийн газрын мэдээгээр авч үзвэл:

Нийт төрөлт 443 байна.

Үүнээс : Амьд төрсөн хүүхэд 443

Эрүүл мэндийн газрын зарим үндсэн үзүүлэлтүүд

дд	Үзүүлэлт	Үзлэгийн тоо	Нийт үзлэгт эзлэх хувь
1	Нийт үзлэг	113212	100.0
2	Үүнээс: Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	42775	37.8
3	Өвчний учир амбулаторын үзлэг	49429	43.7
4	Идэвхитэй хяналтын үзлэг	13078	11.6
5	Гэрийн үзлэг	7253	6.4
6	Гэрийн дуудлага	677	0.5

Нийт өвчлөлийг авч үзвэл:

Халдварт бус өвчлөл 7984

Осол гэмтлийн өвчлөл 624

Халдварт өвчлөл 198 тохиолдол гарчээ.

Нийт өвчлөл өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал буурсан үзүүлэлт гарлаа.

Нийт нас баралт 98 ,

- Хорт хавдрын 25
- Осол гэмтлийн 20
- Бусад 53

10.2 Аймгийн хэмжээнд 5 эмийн сан ажиллаж байгаа бөгөөд тайлант онд 280.1 сая төгрөгийн эм тариа борлуулсны дотор хүн амд 213.5 сая төгрөгийн эм тариа борлуулсан байна.

Үүнээс: Аймгийн төв эмийн сан 412.8 сая төгрөгийн эм тариа татан авч, 399.9 сая төгрөгийн эм тариаг борлуулсан байна. Оны эцэст 191.5 сая төгрөгийн эм тариа бусад зүйлийн нөөцтэй байна.

ХЭЛТЭС , АЛБАДЫН ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭСЭН ОНЦЛОГ АЖЛУУДААС:

СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС DEPARTMENT OF STATISTICS

ҮСХ-нд дамжуулсан мэдээний бүртгэлийг цахим хэлбэрээр хөтөлсөн бөгөөд тайлант онд 66 төрлийн 600 гаруй мэдээг хугацаанд нь дамжуулсан.

Ажиллах хүчний судалгааг 2012 онд 6 удаа авч нийт 72 өрх 100% хамрагдсан .

Үйлчилгээний үнийн статистикийн судалгаа , хөрөнгө оруулалтын үнийн судалгаа, нөөц ашиглалтын судалгаа , бичил уурхайн судалгаа зэрэг улсын хэмжээнд явагдсан тооллого судалгааг орон нутгийн хэмжээнд амжилттай зохион байгуулсан.

Малын индексжүүлсэн даатгал төслийн хүрээнд 2012 оны эхний хагас жилийн мал тооллогыг түүвэрлэгдсэн өрхүүдэд амжилттай зохион явуулж тооллогын мэдээллийг програмд шивж дамжуулсан. Мөн жилийн эцсийн мал тэжээвэр амьтдын тооллогыг хугацаанд нь явуулж шивэлтийг ҮСХ-ны онлайн мал тооллогын програмд амжилттай 100% шивж оруулсан.

ДНБ-ний тооцоог шинэчлэгдсэн салбарын ангилалын дагуу тооцосон бөгөөд тайлан оны байдлаар манай аймагт нийт 23.2 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн нь өмнөх оноос 16.9 хувиар нэмэгдсэн байна.

Говьсүмбэр аймаг Тогтвортой амжиргаа-II төслийн нэгжийн 2009-2012 оны санхүүжилт

1	Сумын нэр	төслийн Тоо	БМААЭУ		хувь	ТАТГ санхүүжсэн / ₮ /	Гүйцэтгэлд эзлэх ХУВЬ	ОН,Иргэд, ААНБ бүгд дүн	Гүйцэтгэлд эзлэх ХУВЬ	ОН төсвөөс санхүүжсэн	Иргэдийн оролцоо
			баталсан	Гүйцэтгэл							
1	Баянтал	9	24,278,000	24,208,000	104	21,765,600	90	2,442,400	10	325,000	2,117,400
2	Шивээговь	7	20,867,700	20,261,700	87	17,812,690	88	2,449,010	12	273,510	2,175,500
3	Сүмбэр	10	55,521,500	53,240,947	115	7,463,222	89	5,777,725	11	,784,118	2,993,607
	2009 оны дүн	26	00,667,200	97,710,647	105	87,041,512	89	10,669,135	11	3,382,628	7,286,507
1	Баянтал	3	10,028,000	10,028,000	101	9,071,000	90	957,000	10		957,000
2	Шивээговь	3	10,328,000	10,328,000	104	9,387,400	91	940,600	9		940,600
3	Сүмбэр	14	44,874,025	44,863,225	48	36,158,427	81	8,704,798	19		8,704,798
	2010 оны дүн	20	65,230,025	65,219,225	57	54,616,827	84	10,602,398	16	-	10,602,398
1	Баянтал	3	6,097,400	6,097,400	75	5,166,775	85	930,625	15		930,625
2	Шивээговь	4	19,536,176	19,495,315	100	17,373,894	89	2,121,421	11	539,671	1,581,750
3	Сүмбэр	24	57,904,535	153,488,643	133	134,226,007	87	19,262,636	13	3,135,735	16,126,901
	2011 оны дүн	31	183,538,111	179,081,358	126	156,766,676	88	22,314,682	12	3,675,406	18,639,276
1	Баянтал	3	11,853,974	11,200,524	115	8,145,446	73	3,055,078	27		3,055,078
2	Шивээговь	4	13,319,023	13,319,023	137	10,575,308	79	2,743,715	21		2,743,715
3	Сүмбэр	20	100,417,635	99,897,635	154	75,296,733	75	24,600,902	25		4,600,902
	2012 оны дүн	27	125,590,632	124,417,182	147	94,017,487	76	30,399,695	24	-	30,399,695
	Нийт дүн		475,025,968	466,428,412	108	392,442,502	84	73,985,910	16	7,058,034	66,927,876

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ХЭЛТЭС

Нийгмийн даатгалын сангуудын орлогын төлөвлөгөө 4787.8 сая төгрөгөөр, зарлага 5496.2 сая төгрөгөөр батлагдаж, орлогын төлөвлөгөө 107.2 хувиар давж, нийгмийн даатгалын сангуудын зарлага 95.3 хувийн биелэлттэй гарлаа.

2012 онд нийт давхардсан тоогоор 18948 хүнд 4040.5 сая төгрөгийн тэтгэвэр, 1831 хүнд 528.2 сая төгрөгийн тэтгэмж, давхардсан тоогоор 19577 хүний эмнэлэгийн тусламж үйлчилгээний зардалд 607.9 сая төгрөг, 7877 хүнд 52.5 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй эмийн санхүүжилтийг цаг хугацаанд нь бүрэн олголоо.

ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА, БАРИЛГА ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ГАЗАР

Барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр:

➤ Чойр хотын “Шинэ суурьшлын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө”-г 200 га газарт орон нутгийн төсвийн 50.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр мэргэжлийн эрх бүхий “Нарт дизайн” ХХК-тай гэрээ байгуулан ажилласан. Ажлын явц 50 хувьтай байна.

➤ Шивээговь сумыг 2030 он хүртэл хөгжүүлэх хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг улсын төсвийн 159 сая төгрөгийн хөрөнгөөр хийж гүйцэтгүүлэхээр Барилга, хот байгуулалтын яам мэргэжлийн эрх бүхий “Нарт дизайн” ХХК-тай гэрээ байгуулсан. Ажлын явц 70 хувьтай байна.

➤ Аймгийн хэмжээнд инженерийн дэд бүтцийг сайжруулахаар 2012 онд нийт 1095 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар хийж гүйцэтгэсэн. Үүнээс гол гол ажлуудыг дурьдвал:

1. 2012 онд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар “Шивээговь сумын гадна инженерийн шугам сүлжээний барилга угсралтын ажил”-ын гүйцэтгэгчээр “Синчи ойл” ХХК шалгарч ажлыг эхлүүлээд байна. Гэрээний дүн 515 000 000 төгрөг. Ажил эхлэх хугацаа 2012.05.15-ны өдөр. Захиалагчаар ГХБГЗЗГазрын ССХОБЗАлба ажилласан ба тус ажлыг 2012 оны 10-р сард техникийн комисс ажилласан.
2. 2012 онд “Сүмбэр сумын 1-р багийн зарим айл өрхийг бохирын шугам сүлжээнд холбох ажил”-ыг улсын төсвийн 190 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэйгээр захиалагчаар ГХБГЗЗГазрын ССХОБЗАлба, гүйцэтгэгчээр “Бум констракшн” ХХК ажилласан. Эдгээр ажлын үр дүнд Сүмбэр сумын 1-р багт байрлах 2 болон 4 айлын зориулалттай 1 давхар барилгад амьдардаг нийт 72 айл өрхийг төвлөрсөн цэвэр ус болон бохирын шугам сүлжээнд холбосноор тэр орчмын хөрсний бохирдол арилж эрүүл, цэвэр, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөл боломжийг бүрэн бүрдүүлж өгсөн. Цаашид бусад айл өрхийг төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбох ажлыг үргэлжлүүлэн хийх нөхцөл бололцоог бий болгосон.
3. Нэгдсэн эмнэлгийн барилгын сантехникийн шугам сүлжээний их засварын ажлыг улсын төсвийн 60 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Зорь Бүтээ”ХХК гүйцэтгэж ашиглалтад оруулсан.
4. Сүмбэр сумын орон сууцны шинэ бичил хорооллын дэд бүтэц, тохижилтын ажил улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 220,0 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй хийгдэхээр батлагдсаны дагуу “Ди Эм Си Си”ХХК-тай гэрээ байгуулан зураг төслийг боловсруулсан. Ажлын гүйцэтгэгчээр “Илчит сансар” ХХК ажиллаж ашиглалтад оруулсан.

Газрын харилцааны чиглэлээр:

2012 онд Газар зохион байгуулалтын батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу “Газар эзэмшүүлэх, ашиглуулах эрхийн гэрчилгээний дуудлага худалдаа”-г аймгийн хэмжээнд нийт 39 газарт 8 удаагийн дуудлага худалдааг зохион байгуулах ажлыг хийж орон нутгийн төсөвт нийт 148.3 сая төгрөгийн орлогыг төвлөрүүлсэн.

Газрын төлбөрөөс орон нутгийн төсөвт 72.1 сая төгрөгийг төвлөрүүлж төлөвлөгөө 106%-иар давуулан биелүүлсэн.

2012 онд аймгийн хэмжээнд 1390 иргэнд 236.71 га газрыг өмчлүүлсэн ба 2012 онд хэрэгжилт 69.74%-тай хэрэгжсэн. Аймгийн хэмжээнд газар өмчлөл өссөн дүнгээр нийт 671.16 га газрыг 4625 иргэнд өмчлүүлсэн бөгөөд хэрэгжилт 30.45%-тай хэрэгжиж байна.

ШУУДАН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР

Говьсүмбэр аймгийн шуудан үйлчилгээний салбар нь 2012 онд 4 үндсэн, 2 гэрээт ажилтантай, 27.8 сая төгрөгийн орлогын төлөвлөгөө, 27.8 сая төгрөгийн зардлын төлөвлөгөөтэй ажиллаж, орлогын төлөвлөгөө 105.0 хувиар, зарлагын төлөвлөгөөгөө 102.0 хувиар биелүүлэн ажиллалаа.

2012 онд шинээр хийсэн ажлын хувьд :

Шуудангийн хаяглалт Зип кодын талаар байгууллагын бичиг хэргийн ажилтануудад зөвлөгөө өгч түгээмэл хэрэглэгддэг зип кодуудыг түүвэрлэн гарын авлага болгон хэвлүүлсэн.

Аймгийн 86 байгууллагын 602 ажилтан албан хаагчдын албан тушаал утасны бааз бүрдүүлэн эмхтгэж хүргүүлсэн .

Говьсүмбэр аймгийн шуудан үйлчилгээний салбар нь 2013 оны 01 сарын 02-ноос эхлэн Шуудан үйлчилгээний газрын Статуст шилжин ажиллаж байна.

УЛААН ЗАГАЛМАЙ ХОРОО

УЗХороо нь 2012 онд “Шинэ эхлэл-Шинэ боломж” нэртэй ус эрүүл ахуйн төсөл хэрэгжүүлж байна. Төсөл хэрэгжих болсонтой холбогдуулан Нидерландын улаан загалмайн хүмүүнлэгийн элч төлөөлөгч дэлхийн топ модель Yubke Sturn 20 хүний бүрэлдэхүүнтэй айлчилан ирсэн.

Уг төслийн хүрээнд 55.3 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтыг хийлээ. Үүнээс Сүмбэр сумын 2-р багийн нутаг дэвсгэрт 23.7 сая төгрөгийн өртөг бүхий ус түгээгүүрийн байрыг шинээр бариж, ерөнхий боловсролын 2-р 11-н жилийн сургуулийн ОО угаалтуурын тоог нэмэгдүүлж 17.7 сая төгрөөр иж бүрэн засвар хийн хүлээлгэн өгч ашиглалтанд оруулсан.

Статистикийн хэлтэс
2013-01-18

Хаяг: govisumbergsa@yahoo.com

Утас:23222, 23017

Вэб: www.statis.mn/portal